

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **PIANO APLICADO Á DIRECCIÓN V-VI**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 171/2016, DO 24 DE NOVEMBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN											
DISCIPLINA: PIANO APLICADO Á DIRECCIÓN V-VI											
ESPECIALIDADE:	DIRECCIÓN						ITINERARIOS:	Dirección			
CARÁCTER:	OBRIGATORIA						TIPO DE CLASE:	INDIVIDUAL			
DEPARTAMENTO:	Procedementos auditivos e instrumentais						XEFE DE DPTO.:	Elisa Timiraos Ferreiro			
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	Elisa Timiraos Ferreiro				
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	0,5	
ECTS/CUAD.					2	2			Observacións:	-----	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA		
	Elisa Timiraos Ferreiro						etimi@edu.xunta.es		Mércores 14:30-15:30		
	Alicia Núñez Vallejo						alicianunez@edu.xunta.es		Xoves 20-21		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
<p>DESCRITOR: Desenvolvemento dos principios básicos da técnica pianística como ferramenta fundamental na práctica da dirección. Coñecemento das características técnicas e sonoras do piano, así como das súas posibilidades interpretativas. Comprensión e percepción dos diversos elementos e procedementos constructivos (estructuras armónicas e as súas funcións, relacións formais, etc.) das obras para piano por medio da análise. Interpretación de repertorio de diferentes estilos e aplicación das súas convencións interpretativas. Desenvolvemento da lectura a primeira vista e do transporte. Consecución de mecanismos para a redución de partituras.</p>	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Os demostrados na proba de acceso	
<p>RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS. O estudo do Piano Aplicado debe verse como unha disciplina que globaliza e aúna distintas disciplinas como son Análise, Formación e adestramento auditivo e vocal, Composición, Redución de partituras, Improvisación e acompañamento e Composición aplicada. A disciplina está deseñada para que sexa unha ferramenta para o docente e compositor. Creada con un carácter eminentemente práctico e funcional para o futuro músico, introducíndolle na audición e práctica polifónica, así como na análise e no desenvolvemento de estruturas harmónicas. As diferentes disciplinas reúnen certas características comúns, cuo coñecemento e práctica son esenciais para a formación dun músico, e o Piano Aplicado ten a virtude de facer este percorrido transversal ao longo delas.</p>	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X4, X6, X8, X10, X13, X17, X21, X22, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	ED2, ED4, ED7
Ver a listaxe de competencias e a súa descrición no Decreto 171/2016 do 24 de novembro, anexo II	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Desenvolver unha técnica pianística básica para conseguir unha relaxación fisiolóxica e mental que permita a comprensión e realización das ideas musicais no teclado, empregando as posibilidades sonoras do instrumento.	TODAS
Alcanzar progresivamente rapidez de reflexos na lectura a primeira vista, o transporte e a redución/simplificación de partituras, a través da aplicación do análisis.	T3, T13, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X13, X17, X21, X24, EP3, EC1, EC9

Estudar estruturas harmónicas básicas frecuentemente utilizadas.	T3, T13, X1, X4, X13, X17, EP2, EP3, EC1
Analizar harmónicamente partituras sabendo extraer delas os elementos básicos e establecer solucións paralelas ás do autor.	T3, T13, X1, X2, X4, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP3, EC1, EC9
Inventar motivos melódicos desenvolvidos de acordo cos procesos de pregunta-resposta e adaptación por transporte e enlace de estruturas harmónicas básicas.	T3, T13, X2, X22, EP2, EP3,
Desenvolver a creatividade rítmica, melódica e harmónica. Improvisando o teclado por medio de estruturas harmónicas cada vez mais desenvolvidas, e aplicando todos os coñecementos estudados.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EC1, EC9
Saber realizar distintos tipos de acompañamentos desenvolvendo unha estrutura harmónica dentro dun discurso musical, aplicando todos os medios técnicos aprendidos, do xeito mais evolucionado posible e co estilo que se traballe.	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13, X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS 1º CUADRIMESTRE (Piano Aplicado V)	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.2 Acústica e sonoridade. 1.3 Aspectos posturais e relaxación. 1.4 Técnica dixital e braquial. 1.5 Paso do pulgar. Escalas e arpegios. 1.6 Notas dobres, técnica polifónica. 1.7 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.8 Dixitación. Musical e fisiológica. 1.9 Pedalización.	2
2. Análise	2.1 Análise formal 2.2 Análise harmónico 2.3 Análise melódico	2
3. Interpretación	3.1 Os estilos en a literatura pianística. Interpretación como mínimo de 2 obras de estilos diferentes ¹ 3.2 A memoria na interpretación pianística.	3
4. Repentización	4.1 A lectura a primeira vista 4.2 O transporte 4.3 A redución/simplificación de partituras	3
5. Área creativa	5.1 Harmónica. 5.1.1 Enlaces de acordes. Inversións. 5.1.2 Estructuras harmónicas Tonalidades maiores e menores, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V, Acordes de sétima e novena. Pedal de tónica e dominante. 5.1.3 Cadencias. 5.2 Melódica. 5.2.1 Creación de melodías 5.2.2 Célula, motivo, semifrase, frase. 5.2.3 Emprego de notas reais e estranas ao acorde. 5.2.4 Inicio á improvisación conscente e meditada, establecendo unas pautas previas basadas nos contidos anteriores tanto harmónicos como melódicos 5.3 Acompañamento. 5.3.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixera (melodía acompañada). 5.3.2 Utilización do cifrado americano. 5.3.3 Acompañamentos con patróns rítmicos de dificultade crecente, utilizando acordes placados, despregados ou rotos e acordes en estado fundamental ou investidos. 5.3.4 Acompañamento a dúas mans. 5.3.5 Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	4
6. Repaso dos contidos tratados	6.1 Repaso, afianzamento e cuestiónns que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	2
TOTAL SESIÓNS:		16 ²
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS 2º CUADRIMESTRE (Piano Aplicado VI)	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1 Funcionamento e mecanismo xeral, escape, pedais. 1.2 Acústica e sonoridade. 1.3 Aspectos posturais e relaxación. 1.4 Técnica dixital e braquial. 1.5 Paso do pulgar. Escalas e arpegios. 1.6 Notas dobres, técnica polifónica. 1.7 Articulación. Dinámica. Tipos e ataques relacionados. 1.8 Dixitación. Musical e fisiológica. 1.9 Pedalización.	2
2. Análise	2.1 Análise formal 2.2 Análise harmónico 2.3 Análise melódico	2
3. Interpretación	3.1 Os estilos en a literatura pianística. Interpretación como mínimo de 2 obras de estilos diferentes ³ 3.2 A memoria na interpretación pianística.	3
4. Repentización	4.1 A lectura a primeira vista 4.2 O transporte 4.3 A redución/simplificación de partituras	3
5. Área creativa	5.1 Harmónica. 5.1.1 Enlaces de acordes. Inversións. 5.1.2 Estructuras harmónicas Tonalidades maiores e menores, graos I-II-III-IV-V-V7-VI-VII- V do V, Acordes de sétima e novena. Pedal de tónica e dominante. 5.1.3 Cadencias. 5.2 Melódica. 5.2.1 Creación de melodías 5.2.2 Inicio á improvisación conscente e meditada, establecendo unas pautas previas basadas nos contidos anteriores tanto harmónicos como melódicos	4

¹ Recoméndase que o longo de todo o curso o alumno traballe como mínimo 4 obras de diferentes estilos. Será o profesor o que decida en función do alumno que estilos traballa en cada un dos cuadrimestres.

² Ler o punto 8. Observacións, desta programación

³ Recoméndase que o longo de todo o curso o alumno traballe como mínimo 4 obras de diferentes estilos. Será o profesor o que decida en función do alumno que estilos traballa en cada un dos cuadrimestres.

	5.3 Acompañamento. 5.3.1 Harmonización de melodías clásicas, populares ou de música lixera (melodía acompañada). 5.3.2 Utilización do cifrado americano. 5.3.3 Acompañamentos con patróns rítmicos de dificultade crecente, utilizando acordes placados, despregados ou rotos e acordes en estado fundamental ou investidos. 5.3.4 Acompañamento a dúas mans. 5.3.5 Melodía na man dereita e acordes na esquerda.	
6. Repaso dos contidos tratados	6.1 Repaso, afianzamento e cuestiónns que poidan xurdir sobre os contidos traballados.	2
TOTAL SESIÓNS:		16⁴

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Práctica na aula: Explicarase os diferentes contidos, para pasar rápidamente á súa realización ao piano por parte do alumno. Partirase dunha peza o fragmento clásico ou popular Realizando: 1. Lectura e análise formal, melódica, rítmica e harmónica. 2. Exercicios harmónicos derivados da análise en distintas tonalidades 3. Transporte de acordo coa estrutura harmónica 4. Improvisación de acordo coa estrutura harmónica. As diversas actividades iremos alternándoas, xa que nunha soa clase non se poden facer todas	8		8
Práctica individual: Adestramento persoal do alumnos de todas as ferramenta e técnicas achegadas polo docente na aula.		51	51
Actividades de avaliación	1		1
TOTAL HORAS:			60

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Asistencia e rendemento na clase	Amosar na aula unha boa predisposición e unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual	TODAS	30%
Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1)	TODAS	20%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización e especificamente unha redución de una partitura instrumental	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxetivos 2 , 3 y 4)	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	20%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxetivos 3, 6 y 7)	T3, , T6, T13, X1, X2, X4, X13,X17, X21, X22,EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	15%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Objetivos 4, 5, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4,X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	15%

⁴ Ler o punto 8. Observacións, desta programación

6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)

Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1)	TODAS	30%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización e especificamente redución de unha partitura instrumental	Demostrar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxetivos 2 , 3 y 4)	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	30%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades.	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxetivos 3, 6 y 7)	T3, , T6, T13, X1, X2, X4, X13,X17, X21, X22,EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	20%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Objetivos 4, 5, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	20%

6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA con máis de 3 faltas)

Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1)	TODAS	30%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización e especificamente una redución de una partitura instrumental	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxetivos 2 , 3 y 4)	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	30%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxetivos 3, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X17, X21, X22,EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	20%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Objetivos 4, 5, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	20%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Interpretar ao piano 2 obras de diferentes estilos e dificultade adecuada, aplicando os medios técnicos e sonoros necesarios para a súa resolución	Manter unha posición correcta de toda a anatomía implicada na execución, favorecendo a calidade sonora e ligando os aspectos técnicos e musicais. (Obxectivo 1)	TODAS	30%
Realizar un exercicio referentes ao tema de Repentización e especificamente una redución de una partitura instrumental	Amosar autonomía e solvencia na lectura de fragmentos e obras (Obxetivos 2 , 3 y 4)	T3, T13, X1, X2, X3, X4,X6, X8, X13, X17, X21, X22, X24, EP2, EP3, EC1, EC9	30%
Dada unha estrutura harmónica, improvisar dous acompañamentos en diferentes tonalidades	Aplicar os coñecementos harmónicos e pianísticos adecuadamente (Obxetivos 3, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X17, X21, X22,EP2, EP3,EP5, EC1, EC9	20%
Dado un acompañamento improvisar unha melodía formalmente	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e pianísticos, así como a escoita interna. (Objetivos 4, 5, 6 y 7)	T3, T6, T13, X1, X2, X4, X13,X21, X22, EP2, EP3, EP5, EC1, EC9	20%

Matrícula de honra: Aqueles alumnos que obteñan como mínimo un 9 poderán optar a Matrícula de Honra, para o que deberán ter aprobación do profesor, o que decidirá facer ou non una proba específica según se os que optan a ela superan ou non o número de matriculas establecidas (1 por cada 20 alumnos).

7. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

--

A. Manuais de consulta

- Apellániz Segura, E; González Sarmiento, F. J; Molina, Emilio (2006). Piano complementario 2. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Apellániz Segura, E; González Sarmiento, F. J; Molina, Emilio (2007). Piano complementario 1. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Bach, J. S. por García Vázquez, J.R. (2010) *22 pequenos preludios. Análisis y metodología de traballo*. Madrid: Enclave Creativa
- Bach, J. S. por García Vázquez, J. R. (2008) *15 invenciones a dos voces. Análisis y metodología de traballo*. Madrid: Enclave Creativa.
- Burgmüller por Molina, E; Molina, C. (2006). *25 estudos fáciles para piano. Op 100. Análisis y metodología de traballo*. Madrid: Enclave Creativa
- Molina, E.(1990). *Improvisación al piano. Volúmen 1. Ejercicios fundamentales*. Madrid: Real Musical (reeditado por Enclave Creativa.
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Voúmen 2. Desarrollo de estruturas armónicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)
- Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Volúmen 3. Estruturas melódicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)
- Molina, E; Cisneros, J; Doña, I; Rodríguez, J.(2007). *Improvisación y acompañamiento. Voúmen 1*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 3*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.
- Molina, E.: (2007) *Piano complementario, 4*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L.

A. Partituras orientativas

- **Estudos:** Czerny op.299, op. 77 y op.337, op. 365; Jensen op.32, Burgmüller (op. 100,105 e 109), Lemoine op. 37, Cramer, Beyer op.101, Heller (op. 45), Bertini op.29. Op. 32 e op. 100; Diabelli: Estudos melódicos fáciles op. 149.
- **Barroco:** J. S. Bach: álbum de Ana Magdalena Bach, Invencions e sinfonías, Pequenos preludios e fugas, algunha danza de Suites ou Partitas; Scarlatti: sonatas.
- **Clasicismo:** Sonatinas de Clementi, Dussek, Kuhlau, Diabelli, Beethoven, Mozart (Seis sonatinas vienesas, 12 Valses), Haydn: Seis sonatinas Opus 36; algún movemento de Sonatas de Mozart (exemplo: Sonata Fácil), ou de Sonatas de Haydn.
- **Romanticismo:** Álbum Da mocidade, Escenas de nenos e Escenas do bosque de Schumann, Pezas líricas de Grieg, Tchaikovsky: Álbum e a mocidade, As estacións 12 pezas para piano op. 40, Romanzas sen palabras de Mendelssohn, Valses de Brahms, Reger: Recordos de mocidade.
- **Século XX:** Bartok: For children e Mikrokosmos; Casella: 11 Pezas infantís; Debussy: Children's corner e Reverie; Kabalevsky: pezas infantís op. 39 e op. 51, Sonatina op. 13, 4 pequenas pezas op. 14; Kodaly: danzas e pequenas pezas; Kachaturian: Pezas para nenos, Estampas de nenos; Prokofiev: 12 Pezas infantís op. 65 e outras pezas breves; Satie: Gymnopédies, Gnossiennes e outras pezas curtas; Smetana: Pezas fáciles; Shostakovich: 6 Pezas infantís; Stravinsky: Valses para nenos e 3 Pezas fáciles.
- **Obras españolas:** Danzas españolas de Granados; Follas de álbum e 6 pequenos valsos de Albéniz; A. G. Abril: Preludios de Mirambel.
- **Obras a 4 mans:** Sonatinas de Diabelli; Sonatas de Mozart; Sonatas de C. Ph. E. Bach; A miña nai a oca de Ravel; Danzas húngaras de Brahms; M. Camp Basic Jazz vol. 2; 15 pequenas danzas para piano a 4 mans de Beethoven; Pezas fáciles para piano a 4 mans de distintos autores prebarrocos, barrocos e clásicos arranxadas por Leopold J. Beer; The Joy Piano Duets (melodías clásicas arranxadas para piano a 4 mans), French piano Duets (Debussy, Ravel, Satie), Reduccions de Suites de Bach a 4 mans.

8. OBSERVACIÓNS

O tipo de contidos desta asignatura fai imposible na maioría dos casos a organización deles en sesións illadas e perfectamente delimitadas. A materia, eminentemente práctica, é de carácter tanto acumulativo como continuado e depende en gran medida da particularidade de cada alumno, pois hai grandes diferenzas en canto a velocidade de aprendizaxe e asimilación dos contidos. **Unha vez estudado éstos repitense unha e outra vez ao longo de todo o cuadrimestre, non quedando relegados só á sesión onde se introduciu.**

Dado que o número de semanas non coincide co número de sesións adaptárase cada curso segundo número e colocación dos festivos e as diversas actividades do centro modificando se fora necesario no propio curso o número de sesión asignadas a cada tema ; en ningún caso se incluírán temas deste curso no seguinte.